

*Сайлық айылдындағы Сооронбай уулу Әүр атындағы орто
мектеби*

Класстық саат

Темасы:

“Интернет”

Класс: 9

Класс жетекчisi: Ушурова М.Ш.

2022-2023-о.ж.

Сабактын темасы: Интернет

Сабактын максаты:

Көрсөткүчтөрү:

1	Окуучулар дүйнөлүк тармак болгон интернетке көз жугуртуп, аны ар кандай жактарын карап чыгышат.	Эгерде окуучулар маалыматты кунт коюп угушса, дүйнөлүк тармак болгон интернетке көз жугуртуп, аны ар кандай жактарын карап чыгышса.
2	Окуучулар өздөрүн калыптандыруучу логикалык ой жүгүртүүлөрүн өстүрүшөт.	Эгерде окуучулар өздөрүн оюн эркин айтып беришсе, ой жүгүртө алышса.
3	Окуучулар өздөрүнүн интеллектуалдык ой жүгүртүүсүн балап анализдешет.	Эгерде окуучулар өздөрүн, бири-бирин баалай алышса, билим денгээлдерин анализдей алышса.

Сабактын тиби: Жаңы тема

Сабактын жабдылыши: Компьютер, телевизор жана ар кандай материалдар.

Сабактын жүрүшү: 1. Уюштуруу

2. Жаңы билим жаңы түшүнүк.

3. Окуучулар менен интернеттин пайда жана зиянын таразалоо.

4. Топтордо иштөө өз проекттилерин коргоо

5. Жыйынтыктоо

6. Баалоо

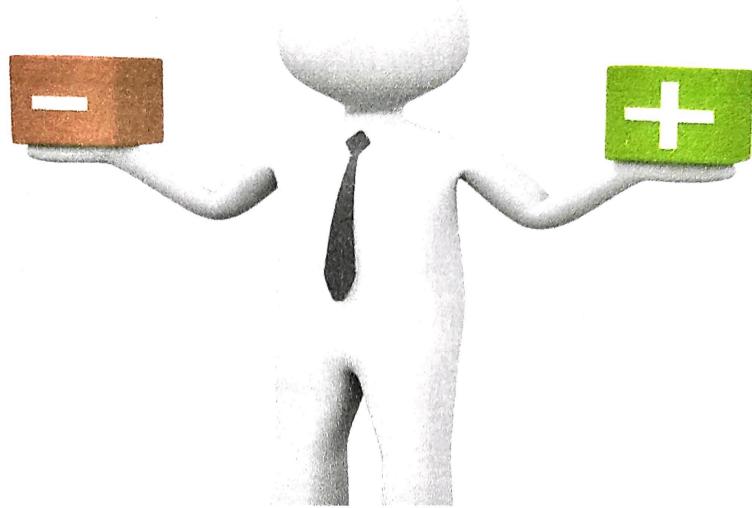
7. Үйгө тапшырма берүү

1. Уюштуруу: Окуучуларды сабакка даярдоо

2. Таразалоо (маалыматтуу):

Зиян

Пайда

<https://ydobreniam.ru/wp-content/uploads/2017/02/%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%BA%D0%B5-min-23.jpg>

Интернет – бул баалуу маалымат булагы .

Интернетте бизге керектүү болгон бардык кошумча маалыматтарды таба алабыз.

Негизги кемчилик ден-соолуктун начарлашы .

Компьютер, телефондордо интернетте коп олтуруу, көз жана психикалык оорууларына алып келет.

Интернет башка адамдар болгон жандуу барлашууга тоскоол болот .

Компьютер тармакта көп олтуруу виртуалдык дүйного кирип кетишине себеб. Бул промлема азыркы оспурум балдарда актуалдуу. Копчулугу телефондон такыр баш каторбай интернетке коз каранды болуп бара жатышат.

Интернет (Компьютер) - суюлошунун мобилизациясы .

Интернетте соц. Тармактар аркылуу алыстагы туугандарын жана досторун менен суюлошуп турсан болот. Ар кандай жанылыктарды окуп турасын.

Интернет менен жашоо женил

Интернеттен биз озубузго керектүү болгон видео , сурот жана документтерди жуктол алсак болот.

Цензуранын жоктугу

Кээ бирки сайттар жана оюндар адамдын психологиясына терс таасир беруучу мыкачылык корунуштор камтылган. Суюлошуудо маданиятсыздык суюлошуулор байкалат.

Интернеттен соода сатык жургузуу

Азыркы уйдон чыкпай туруп эле ар кандай буюмдарды сатып алууга мумкун. Заказ берип башка олколордон да алдыrsак болот

Вирус жана алдамчылар

Алдамчылык интернетте кундон кунго кулач жайууда. Алдамчылар ар кандай амалдарды ойлоп табышып жабырлануучуларын торго тушурушуудо.

Интернет жашоодогу жакшы жардамчы

Азыркы кундо бардык маалыматтарды сактоо электрондук турдо болуп калды. Бул биздин иштерибизди бутуруудо абдан ынгайллуу.

4. Топто иштоо:

Окуучулар эки топко болунушуп, 1) Коргоочулар 2) Айыптоочулар

Берилген суроолор боюнча оз проекттилерин тузушуп жооп беришет .

https://avatars.mds.yandex.net/get-zen_doc/941737/pub_5d8b2216b5e99200b07aa959_5d8b221fffc69ab00ae24557a/scale_1200

5. Жыйынтык: Окуучуларга ақыркы жыйынтык кенеш беруу

Демек биздин жашообуздагы эң керектүү болгон интернетти туура пайдаланып, убакытты үнөмдүү колдонуп, өзүбүздүн жашообузду жакшы нүкка буруп, максаттарыбызга жетип, келечегибиздин кең болуусу бир гана өзүбүздүн колубузда экенин унуптайлы. Интернет бизге дос болобу же душман болобу өзүбүздөн интернетти колдонгонбуузга жараша болот.

6. Баалоо: Окуучулар өзүнө-өзү жана бири бирине баа беришет.

7. Үй тапшырма: “Интернет жана ден-соолук, убакыт, оюндар, билим” пайдасы, зияны боюнча таблица түзүп келүү

**Сайлық айылдындағы Сооронбай
уулу Дүр атындағы орто мектеби**

Класстық saat

Темасы:

“Интернет”

Класс: 5

Класс жетекчisi: Кошоева К. А.

2022-2023-о.ж.

Саламатсыңарбы балдар! Бүгүн биздин тарбиялышык класстык сабагыбыздын темасы. «Интернет».

Сабагыбыздын максаты:

- 1. Билим берүүчүлүк:** Интернет жөнүндө маалымат алышат. Ошондой эле интернеттин коомдогу ролу менен окуучулар таанышат.
- 2. Өнүктүрүүчүлүк:** Ой жүгүртүүсүн өстүрүү менен керектүү билимдин, маалыматтарды алышат. Ар түрдүү кырдаалда туура пайдаланууга үйрөнүшөт.
- 3. Тарбия берүүчүлүк:** Бири-биринин иш аракетин сыйлоого, туура баалоого, өзүнүн көз карашын коргоого тарбияланышат.

Жабдылышы: видео тасма.

Жүрүшү.

Балдар сабагыбызды жагымдуу маанай менен баштайбыз.

Ал үчүн бардыгыңар бирден барак жана калем алгыла. Баракка каалаган бир санды жазгыла. Мисалы мен «8 деген санды алдым . Андан кийин , алган саныңардан бир сан чоңун аласынар, аны кошосунар. $8+9=17$.

Чыккан санга «9» деген санды кошкула. $17+9=26$

Эми чыккан санды 2ге бөлгүлө. $26:2=13$. Чыккан сандан, биринчи тандап алган саныңарды алгыла $13-8=5$.

Демек балдар барыңардын жообуңар «5»деген сан чыкты.

Ооба балдар «5» деген сан эң жакшы дегенди билдирет. Эмесе баарыңардын маанайынар эң жакшы деп ойлойм.

Анда эмесе сабагыбызды баштайбыз.
«Интернет» деген эмне?

Түшүндүрүү (видео тасма).

Суроолор.

1. Интернет кантип пайда болуптур?
2. Интернетке кызыгасыңарбы?
3. Интернеттин зыяны барбы?

Мугалимдин жыйынтыктоосу.

Балдар, бүгүн силер «Интернет» боюнча кенен маалымат алдыңар. Демек туура пайдаланууга үйрөнөбүз.

Үй тапшырма «Интернет» боюнча кошумча маалымат окуп келгиле

Интернет (англ. Internet, МФА: ['ɪn.tə.net]) — Бүткүл дүйнөлүк телекоммуникация тармагы. Анын жардамы менен ар кандай форматтагы билдирилөрдү, маалыматты сактоону жана алмашууну ишке ашырса болот. Ошондой эле түрдүү кызыкчылыктар менен бириккен адамдардын виртуалдуу байланыш айдыңы. Бул максатты ишке ашыруу үчүн социалдык тармактар, тиркемелер, сайttар кызмат кылышат. Интернетті бүткүл дүйнөлүк желе деп атап коюшат. Интернеттен ар кандай маалыматтарды билип алса болот.

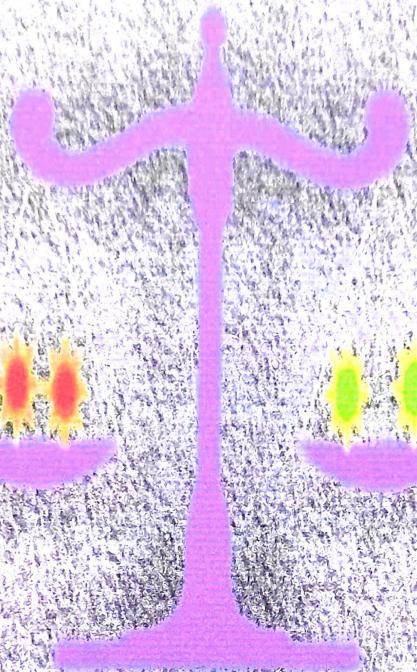
Тарыхы

Дүйнөлүк желе маанисindеги интернеттін пайда болуу тарыхы XX кылымдын экинчи жарымына барып такалат. АКШнын Коргоо министрлиги согуш болгон учурда ишенимдүү маалымат алмашуунун бирдиктүү тутумун иштеп чыгууну чечип, Американын бир нече институттарына тапшырма берген. 1957-жылы АКШнын Коргоо министрлигине караштуу Алдыңкы изилдөө долбоорлорунун агенттиги (ARPA) 1969-жылдын 1-сентябринде изилдөө институттардын ортосундагы компьютер аркылуу маалымат алмашууну камсыз кылган алгачкы бириккен желени түзүп чыгат. Биринчи компьютердик тармак ARPANET деп аталып, АКШнын төрт илимий мекемесин бириктirген. Бул мекемелер Коргоо министрлигине алдыңкы катардагы технологияларды иштеп чыгышкан. Алгачкы билдирилүү ARPANET түйүнүнө LO деген тамганы жиберүүдөн башталат. Чындыгында LOGIN деген сөздү жөнөтүү пландалган. Бирок эки тамгадан кийин түйүн менен компьютердин ортосундагы байланыш үзүлүп кеткен. Ал эми 1971-жылы Bolt Beranek and Newman аттуу компьютердик фирмалын программисти Рэй Томлисон алгачкы электрондук почтаны жана @-электрондук белгини иштеп чыгат. 1973-жылы маалымат алмашуу тармагына Норвегия жана Улuu Британиянын ири уюмдары кошулуп, тармак

Интернет (Компьютер)

Зыян

Пайда

**Интернет (Компьютер) - сүйлошунун
мобилизациясы.**

Интернетте соц. Тармактар аркылуу алыстагы туугандарын жана досторун менен сүйлошуп турсан болот. Ар кандай жанылыктарды окуп турасын.

Эл аралык деп аталаپ калган. 1982-жылы ARPANET TCI/IP атальштагы бирдиктүү тармактык тилди түзүп чыгуу менен азыркы интернет келип чыккан. 1983-жылы ARPANET маалымат берүүдө жалпы протоколду (TCP/IP) түзгөндөн кийин "Интернет" деп аталат. 1988-жылы кыскача тексттик билдириүүлөр (чат) менен сүйлөшүүгө мүмкүн болгон. 1990-жылы интернет "Дүйнөлүк желе" деп аталат. Анткени бир эле компьютерден дүйнөнүн булуң-бурчундагы маалыматтар менен таанышууга жол ачылган. Ал эми Кыргызстанга интернет 1995-жылдан тартып келе баштаган. Алгач интернет баракчаларын чектөөгө алуу 1999-жылдан баштап катталган. Бул жылдардан тартып Кытайда, Сауд Арабиясында, Иранда, Египетт диний жана саясий көз караштарга туура келбegen сайттарга чектөөлөр киргизилген.

Алгач пайда болгондо коммуникациялык технологиялардын ичинен радио 38 жылдын, телевидение 13 жылдын ичинде дүйнө боюнча 50 миллион угарман жана көрөрман топтосо, интернет пайда болгондон кийин 5 жылдын ичинде эле 50 миллион колдонуучусун топтой алган. Натыйжада интернет дүйнөдөгү эң бат жайылган жана эң тез иштеген маалымат булагына айланган.

Кыргызстанда

Кыргызстанга интернет 1995-жылдан тартып келе баштаган. Интернеттин 90 пайзын казакстандык 4 ири провайдерлер Орусиядан Кыргызстанга түз алып берет. Ошондой эле кыргызстандык интернет колдонуучулардын 32 пайзы жумасына 3-4 saat интернетте отурушса, 22 пайзы бир жумада 5-6 saat, 8 пайзы бир күндө 6 saatтан ашык убакытты интернет баракчаларын барактоо менен өткөрүшөт.

Бүткүл дүйнөнү кучагына алган интернет тармагына кошуулуну оңойлоткон технологиялардын катарына уюлдук телефондор да кирет. «Промотанк» компаниясы жана «Интернет саясатынын жарандық демилгеси» коомдук фондунун интернет тармагын талдоо максатында жүргүзгөн изилдөөлөрүнүн жыйынтығында Кыргызстандагы интернет колдонуучулардын 51% иш жеринен гана интернетке кошулат. Ал эми 21% так ушул уюлдук телефондордун жардамы менен интернетке киришет. Изилдөөнүн жыйынтын карасак, өлкөдөгү интернет колдонуучулардын 8% интернет кафелерден интернетти пайдаланышат.

Статистикага караганда Кыргызстанда интернет колдонуучулардын 75% 10 жаштан 30 жашка чейинкилер түзөт.

Дүйнө жүзүнүн ар башка өлкөлөрүндөгүдөй эле Кыргызстанда да маалымат порталдарынын ичинен эң көп колдонулганы GOOGLE порталы болуп саналат. Сурамжылоо жүргүзүлгөн дээрлик бардык интернет кафелердин администраторлору жана интернет колдонуучулар белгилегендей, google.com, google.kg сайттары аркылуу алар өздөрүнө керектүү нерселерди интернеттен таап алышат. Мындан сырткары Бишкекте маалымат издөө булагы катары yandex.ru, yahoo.com, rambler.ru сайты дагы көп кодонулуп келет. Ал эми интернет аркылуу маалымат алган кээ бир замандаштар «дүйнөлүк желедеги» эң негизги маалыматтын булагы катары Wikipedia.org сайтын эсептешет.

Кыргызстандык интернет колдонуучулар да интернет үчүн бир кыйла акчаны коротушат экен. Жогоруда айтылган изилдөөлөрдүн

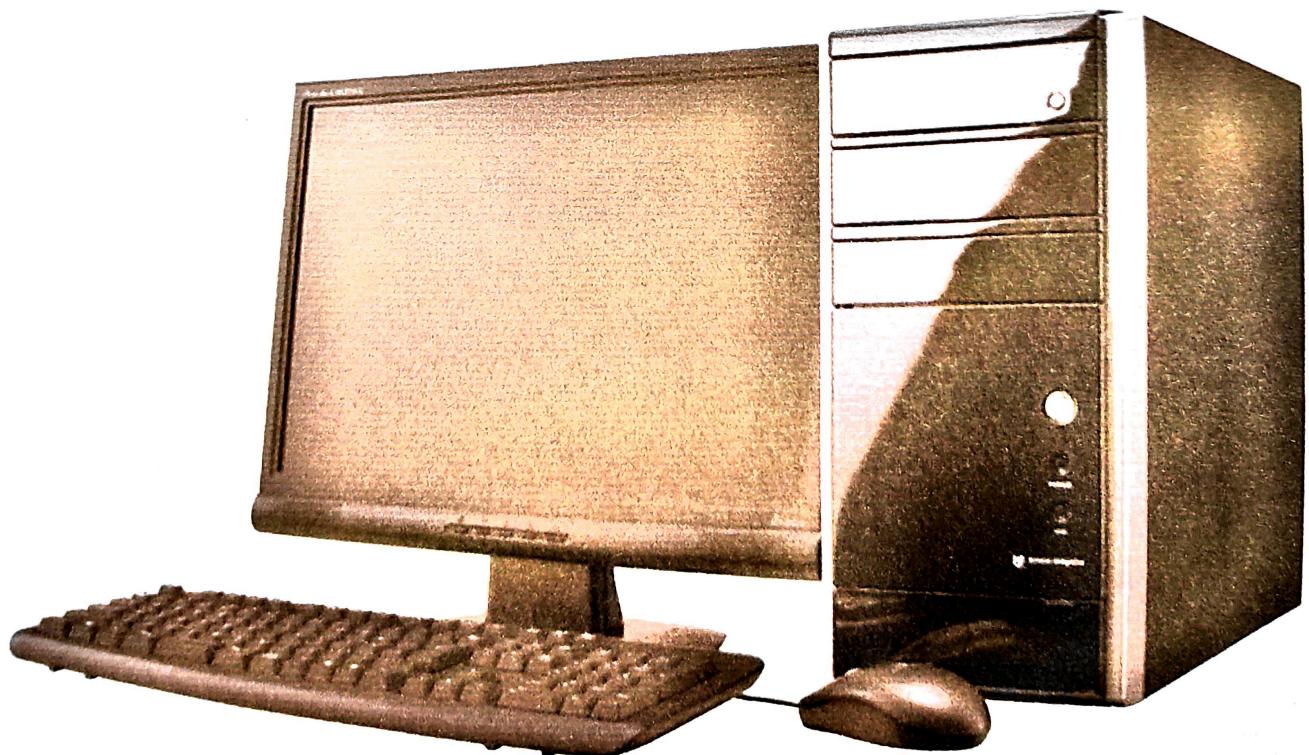
Жыйынтыгы көрсөткөндөй бир айда өлкөдөгү 760 664 колдонуучунун 45% интернет үчүн 101 сомдон 500 сомго чейин, 25% 501 сомдон 1000 сомго чейин, 15% 1001 сомдон 3000 сомго чейин акча сарпташат. Ал эми өлкө боюнча колдонуучулардын 15% гана иш жерлеринде бекер интернет колдонушары аныкталган. Ошондой эле Кыргызстандык интернет колдонуучулардын 32% жумасына 3-4 saat интернете отурушса, 22% бир жумада 5-6 saat, 8% бир күндө 6 saatтан ашык убакытты интернет баракчаларын «барактоо» менен өткөрүшөт.

Келечектеги интернет

GOOGLE X компаниясынын масштабдуу долбоорлорунун бири – жер планетасын аба шарлары менен курчап, интернетке жеткиликтүү туташууну камсыз кылуу. Аба шарлары жерден 20 чакырым бийиктикке учуп, күндүн нурунан кубат алышат. Жыйынтыгында интернетти ошол шарлар аркылуу алууга болот. Ал эми 2013-жылы компания Project Loon деп аталган гиганттык шарларды абага учурган. Аба шарлары атмосферада 80 күнгө чейин калкып, интернетти берүү жөндөмдүүлүгү секундасына 25 мегабитти түзгөн. Учурда компания SkyBender долбоорунун үстүндө иштеп жатат. Максаты – миллиметрдик диапазондогу радиотолкунду колдонуу менен жер планетасына секундасына бир нече гигабитке жеткен интернетти таркатуу. Бул долбоор АКШнын Федералдык комиссиясынан 2016-жылы эксперимент жүргүзүүгө уруксат алган. Азырынча компания зымсыз интернет менен канчанчы жылы камсыз кылары белгисиз. Интернет туюк киреше алуу үчүн көп мүмкүнчүлүктөрдү берет. Интернет салымдар - дүйнөнүн каалаган кызыктуу долбоорлоруна каражат жумшап, акча табуу мүмкүнчүлүгү.[1]

Терс жактары

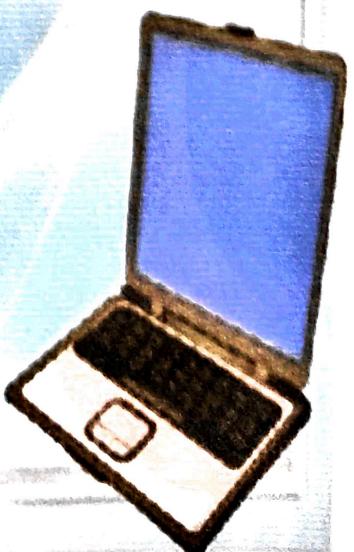
Дүйнө жүзүндөгү кээ бир психологордун билдирилүлөрүнө караганда интернетти түрүктүү жана көп колдонгон адамдарда интернетке болгон көз карандылык пайда болушу мүмкүн. Бул көз карандылыктын алгачкы белгилери интернеттеги үбакытты көзөмөлдөй албоо менен башталат. Интернет баракчаларына ашыкча кызыгып андан мына чыгам, ана чыгам деп башка ишин таштап интернетке сүңгүп кирип кетүү, ага болгон көз карандылыктын анык мисалы. Психологордун айтмында, интернетке көп кызыгуунун натыйжасында адам чыныгы жашоодон алыстап, виртуалдык жашоого кирип кетиши мүмкүн. Мындай учурда интернет колдонуучуну финанссылык жактан чоң коротууларга дуушар кылышы ыктымал. Кээ бир маалыматтарга караганда, учурда дүйнө жүзүндөгү интернет колдонуучулардын 10% интернет көз карандыларынын катарына кирет.

Компьютер – бул маалымат менен
иштөөчү универсалдык машина
Ал маалыматты алуу, берүү,
иштетүү кызматтарын аткарат.

Компьютердин түзүлүштөрү киргизүүчү,
чыгаруучу жана сактоочу болуп бөлүнөт.

Алга

Терс жактары

Дүйнө жүзүндөгү кээ бир психологдордун билдируулөрүнө караганда интернетти түруктуу жана көп колдонгон адамдарда интернетке болгон көз карандылык пайда болушу мүмкүн. Бул көз карандылыктын алгачкы белгилери интернеттеги убакытты көзөмөлдөй албоо менен башталат. Интернет баракчаларына ашыкча кызыгып андан мына чыгам, ана чыгам деп башка ишин таштап интернетке сүңгүп кирип кетүү, ага болгон көз карандылыктын анык мисалы. Психологдордун айтмында, интернетке көп кызыгуунун натыйжасында адам чыныгы жашоодон алыстап, виртуалдык жашоого кирип кетиши мүмкүн. Мындай учурда интернет колдонуучуну финансыйлык жактан чоң коротууларга дуушар кылышы ыктымал. Кээ бир маалыматтарга караганда, учурда дүйнө жүзүндөгү интернет колдонуучулардын 10% интернет көз карандыларынын катарына кирет.

